

VENDIM
Nr. 74, datë 16.12.2016
NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedjakryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“

me sekretare Belma Lleshi, në datën 10.11.2016, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 63 Akti, që i përket:

KËRKUES: Rakip Koni, Petrit Koni

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Arif Kuçi, Abdyl Elezi

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr. 1058, datë 13.8.2001, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës; nr. 38, datë 21.1.2002, të Gjykatës së Apelit Durrës; nr. 665, datë 17.6.2002, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë; nr. 00-2015-829 (21), datë 22.1.2015, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 33/1, 41, 42, 131/f dhe 134/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27–31 dhe 45, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Vladimir Kristo, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuësit, që është shprehur për pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar, Arif Kuçi, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Subjekti i interesuar Arif Kuçi, me aktin nr. 7, datë 18.11.1993, ka marrë në pronësi, ndër të tjera, edhe parcelën nr. 219, me sipërfaqe 4.000 m² në fshatin Bilalas. Nga kjo parcelë 3.000 m² i janë dhënë kërkuësit Rakip Koni me aktin e marrjes së tokës në pronësi nr. 86, datë 9.8.1994, ndërsa pjesa tjetër prej 1000 m² i është dhënë kërkuësit Petrit Koni dhe subjektit të interesuar Abdyl Elezi.

2. Subjekti i interesuar Arif Kuçi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës me kërkesëpadi me objekt dorëzimin e parcelës me sipërfaqe 4.000 m², detyrimin për shpërblim dëmi për përdorimin e sendit dhe deklarimin të pavlefshëm të aktit të marrjes në pronësi të parcelës prej 3.000 m² në emër të kërkuësit Rakip Koni. Kërkuësit Rakip Koni dhe Petrit Koni si dhe subjekti i interesuar Abdyl Elezi kanë paraqitur kundërpadi me objekt detyrimin e subjektit të interesuar Arif Kuçi të njohë pronarë të paditurit për sipërfaqen prej 4.000 m² dhe fshirjen nga regjistri hipotekor të kësaj pasurie në emër të Arif Kuçit.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr. 1058, datë 13.8.2001, ka vendosur pranimin e padisë, detyrimin e kërkuësit Petrit Koni dhe të subjektit të interesuar Abdyl Elezi t'i lirojnë dhe dorëzojnë subjektit të interesuar Arif Kuçi sipërfaqen prej 1.000 m², detyrimin e kërkuësit Rakip Koni t'i lirojë dhe dorëzojë subjektit të interesuar Arif Kuçi sipërfaqen prej 3.000 m², detyrimin e të paditurve të dëmshpërblejnë paditësin, deklarimin të pavlefshëm të aktit të marrjes në

pronësi të sipërfaqes prej 3.000 m² në emër të kërkuarit Rakip Koni.

4. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 38, datë 21.1.2002, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 1058, datë 13.8.2001, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës.

5. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 665, datë 17.6.2002, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuari Rakip Koni.

6. Ndaj subjektit të interesuar Arif Kuçi ka filluar procedim penal për kryerjen e veprës penale falsifikim i dokumenteve. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr. 576, datë 5.11.2009, ka vendosur deklarimin fajtor të Arif Kuçit për falsifikim të formularëve, konkretisht aktit të marrjes së tokës në pronësi nr. 7, datë 18.11.1993. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 84 (10-2010-241), datë 18.3.2010, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 576, datë 5.11.2009, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës dhe pushimin e çështjes ndaj subjektit të interesuar Arif Kuçi. Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 51, datë 9.3.2011, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 84 (10-2010-241), datë 18.3.2010, të Gjykatës së Apelit Durrës dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 576, datë 5.11.2009, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës.

7. Bazuar në këto vendime penale, kërkuarit Rakip Koni dhe Petrit Koni i janë drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikim të vendimeve civile të dhëna në të tria shkallët si më sipër, kërkesë e cila është rrëzuar nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 00-2015-829 (21), datë 22.1.2015.

II

8. **Kërkuarit** i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke pretenduar se ndaj tyre është zhvilluar një proces i parregullt ligjor gjatë rishikimit në Gjykatën e Lartë. Më konkretisht, ata kanë parashtruar se:

8.1 Gjykata e Lartë ka dalë tej kompetencave që i njeh ligji në rastet e rishikimit, duke bërë vlerësim të provave dhe shqyrtim në themel të çështjes. Ajo gjithashtu nuk ka marrë parasysh faktet e vërtetuara me një vendim penal të formës së prerë, sipas të cilave akti i marrjes së tokës në pronësi nga Arif Kuçi është i falsifikuar.

8.2 Gjykata e Lartë në kundërshtim me nenet 472, 494, 495, 496, 497 dhe 498 të KPC-së, i ka hyrë vlerësimit të vendimit penal si provë, nuk e ka mbështetur atë në provat e paraqitura gjatë gjyqimeve, si dhe pranon fakte të ndryshme nga ato të cilat janë vërtetuar gjatë gjyqimeve.

9. **Subjekti i interesuar, Arif Kuçi**, ka prapësuar me shkrim në mënyrë të përmbledhur si më poshtë vijon:

9.1 Gjykata e Lartë nuk e ka cenuar parimin e gjykatës së caktuar me ligj, sepse ka zbatuar me përpikëri kompetencat e përcaktuara në nenet 494 dhe 498 të KPC-së.

9.2 Gjykata e Lartë nëse do të pranonte kërkesën për rishikim do të cenonte parimin e sigurisë juridike, pasi prona posedohet prej rreth 20 vjetësh prej tij.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarve

10. Kërkuarit legjitimohen *ratione personae* në lidhje me pretendimet e tyre, të cilat i kanë paraqitur në kërkesë në kuptim të neneve 131/f dhe 134/1 të Kushtetutës.

11. Për sa i përket legjitimitimit *ratione temporis*, Gjykata çmon se lidhur me shfuqizimin e vendimeve nr. 1058, datë 13.8.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, nr. 38, datë 21.1.2002, të Gjykatës së Apelit Durrës dhe nr. 665, datë 17.6.2002, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë kërkuarit nuk legjitimohen për t'iu drejtuar Gjykatës me këtë kërkim, pasi nisur nga data e vendimeve kërkesa është paraqitur tej afatit ligjor dyvjeçar të parashikuar në nenin 30/2, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë".

Në këto kushte ata legjitimohen *ratione temporis* vetëm për vendimin nr. 00-2015-829 (21), datë 22.1.2015 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

12. Gjithashtu, Gjykata vlerëson se kërkesit për vendimin e rishikimit të Gjykatës së Lartë, *prima facie* legjitimohen edhe *ratione materiae*, pasi pretendimet e tyre hyjnë në juridiksionin kushtetues. Këto pretendime janë shqyrtuar në vijim në këndvështrim të standardeve që imponon procesi i rregullt ligjor në kuptimin kushtetues.

B. Për pretendimin për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj

13. Sipas kërkesve, Gjykata e Lartë ka dalë tej kompetencave që i njeh ligji në rastet e rishikimit, duke bërë vlerësim të provave dhe shqyrtim në themel të çështjes. Ajo gjithashtu nuk ka marrë parasysh faktet e vërtetuara me një vendim penal të formës së prerë, sipas të cilave akti i marrjes së tokës në pronësi nga Arif Kuçi është i falsifikuar. Për pasojë, Gjykata e Lartë ishte e detyruar të prishte vendimet gjyqësore civile të cilat Arif Kuçi i kishte fituar nëpërmjet këtij dokumenti të falsifikuar. Sipas kërkesve, Gjykata e Lartë i ka hyrë vlerësimit të vendimit penal si provë, nuk e ka mbështetur atë në provat e paraqitura gjatë gjykimeve të mëparshme, si dhe ka pranuar fakte të ndryshme nga ato të cilat janë vërtetuar gjatë gjykimeve.

14. Gjykata vlerëson se të dyja pretendimet e kërkesve kanë të bëjnë me parimin e gjykatës së caktuar me ligj. Ky parim është konsideruar në jurisprudencën e Gjykatës si një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së. Ky parim karakterizohet, në sensin material, nga funksioni gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin për çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjërishit të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t'u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t'i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimin nr. 40, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Nga ana tjetër, Gjykata, për sa i përket rishikimit të një vendimi gjyqësor të formës së prerë, është shprehur se vlerësimi që bën Kolegji i Gjykatës së Lartë në këto raste është i ndryshëm nga ai që bën kur vihet në lëvizje nëpërmjet rekursit. Kërkesa për rishikim përfaqëson një formë të veçantë ankimi, një mjet të jashtëzakonshëm, me anë të të cilit kërkohet rishikimi i një vendimi të formës së prerë të gjykatës. Nëpërmjet këtij mjeti ankimi mund të hapet një gjykim i mbyllur në mënyrë përfundimtare nga gjykata. Për këto arsye, rishikimi i vendimit, si një mjet ankimor kundër vendimeve gjyqësore të formës së prerë, është i kufizuar vetëm në shkaqet e rishikimit të përcaktuara me ligj (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Kërkesa për rishikim ushtrohet për shkaqe që qëndrojnë jashtë procesit të themelit, që do të thotë për fakte, prova, rrethana ose ngjarje për të cilat pala nuk kishte dijeni, nuk kishin ndodhur ose nuk ishin vërtetuar gjatë procesit gjyqësor dhe që kanë ndikuar në dhënien e vendimit në fjalë. Gjykata është shprehur se gjyqtari që shqyrton kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë nuk kryen vlerësime të reja, në themel, të të njëjtave fakte të vlerësuara nga gjykata në gjykimin e themelit, por kryen një vlerësim, për herë të parë, të fakteve/provave të reja, të cilat nuk kanë qenë më parë objekt gjykimi, diskutimi dhe vlerësimi nga gjykatat që kanë dhënë vendimin për të cilin bëhet rishikimi. Rishikimi i vendimit si një mjet ankimor kundër vendimeve gjyqësore të formës së prerë është i kufizuar vetëm në shkaqet e rishikimit të përcaktuara me ligj, që në asnjë mënyrë nuk përfshijnë veprimtarinë vlerësuese të gjyqtarit në gjykimin që kërkohet/pranohet të rishikohet (*shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në rastin në shqyrtim Gjykata vëren se kërkesit kanë paraqitur në Gjykatën e Lartë kërkesë për rishikim dhe e kanë bazuar atë në nenin 494/ç të KPC-së, sipas të cilit pala e interesuar mund të kërkojë rishikimin e një vendimi civil që ka marrë formë të prerë, kur vërtetohet se vendimi i dhënë është bazuar në dokumente të falsifikuara. Për këtë arsye, ata kanë depozituar vendimin penal të

formës së prerë (nr. 576/2009), që ka deklaruar fajtor subjektin e interesuar Arif Kuçi për falsifikimin e aktit të marrjes së tokës në pronësi (nr. 7/1993). Gjithashtu, Gjykata vëren se ky dokument rezulton të jetë administruar si provë kryesore në vendimin civil të formës së prerë që është kërkuar të rishikohet nga Gjykata e Lartë.

18. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2015-829 (21), datë 22.1.2015, në seancë gjyqësore, ka rrëzuar kërkesën për rishikim, duke u shprehur se *“kërkesa e paraqitur nga kërkuesit nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 494 të KPC-së. Në interpretim dhe zbatim të nenit 494 të KPC-së, shkaku i paraqitur për rishikim nuk motivon vënien në dyshim, çmuarjen dhe vlerësimin e fakteve nga gjykatat më të ulëta mbi njohjen e të drejtës së pronësisë me vendim gjyqësor të formës së prerë Arif Kuçi, me qëllim hapjen e rrugës për një gjykim të ri të çështjes nga e para. Ky Kolegj duke vlerësuar në mënyrë tërësore dhe objektive interesat e palëve në proces çmon se shkaku për rishikim i pretenduar nga kërkuesit Rakip Koni, etj. nuk është i tillë që të përligjë cenimin e parimit të sigurisë juridike si një nga parimet bazë të shtetit të së drejtës, që synon të garantojë shtetasit se një marrëdhënie juridike e përcaktuar nga një vendim i formës së prerë, është e pandryshueshme”* (shih paragrafët 10, 14 dhe 15 të vendimit të Gjykatës së Lartë).

19. Gjykata vëren se sipas Gjykatës së Lartë *“rrethanat e konstatuara nga procesi penal dhe të pretenduara nga kërkuesi Rakip Koni, etj. si shkak rishikimi, nuk janë thelbësore për të përligjur domosdoshmërinë e cenimit të së drejtës së pronësisë njohur paditësit/ të kundërpaditur Arif Kuçi me një vendim gjyqësor të formës së prerë që prej vitit 2001. Kolegji Civil çmon se mungesa formale e nënshkrimit origjinal të Arif Kuçit, konstatuar nga procesi penal, tek akti i marrjes së tokës në pronësi nr. 7, datë 18.11.1993, në zërin “Kryefamiljar”, nuk ndikon në ligshmërinë e vetë aktit të pronësisë vlerësuar në tërësinë e tij në procesin civil të përfunduar. Ky Kolegj, duke e vlerësuar mungesën e nënshkrimit në zërin marrësi “Kryefamiljar”, përkundrejt elementeve të tjerë të aktit administrativ, si: i) nxjerrja e aktit nga një organ i identifikuar; ii) brenda kompetencave të tij; iii) nënshkruar nga personat përgjegjës, të cilët rezultojnë të provuar gjatë hetimit nga gjykatat e faktit në procesin civil, çmon se një mungesë e tillë formale, nuk justifikon shmangien nga parimi i mos cenimit të sigurisë juridike”* (shih paragrafët 20–22 të vendimit të Gjykatës së Lartë).

20. Gjithashtu, Gjykata e Lartë ka vlerësuar: *“e drejta e pronësisë dhënë Arif Kuçi me anë të aktit të marrjes së tokës në pronësi nr. 7, datë 18.11.1993, nga vetë organet shtetërore nuk është kundërshtuar apo hequr në një nga mënyrat e parashikuara nga ligji, por janë pikërisht këto organe shtetërore (KQNT) që pas nxjerrjes së AMTP-së kanë marrë vendimin nr.30, të vitit 1996 për kalimin e sipërfaqes objekt gjykimi fshatit Maminas. Kështu, organet shtetërore me veprimet dhe mosveprimet e tyre në jo vetëm krijimin, por dhe zgjidhjen e mosmarrëveshjes midis palëve ndërgjyqëse, duke trajtuar të njëjtën sipërfaqe për dy subjekte të ndryshme, si dhe mos pajisja me pronë tjetër e Arif Kuçi, përbën shkelje nga këto të fundit të detyrimit të tyre për të garantuar dhe mbrojtur të drejtën e pronësisë”* (shih paragrafët 24–25 të vendimit të Gjykatës së Lartë).

21. Bazuar në standardet e jurisprudencës kushtetuese dhe nisur nga arsyetimi i mësipërm i Gjykatës së Lartë, Gjykata çmon se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e ka vlerësuar shkaku e rishikimit në raport me e parimin sigurisë juridike dhe në lidhje me të drejtën e pronës. Ai nuk ka arsyetuar se neni 494/ç i KPC-së duhet interpretuar në lidhje të ngushtë me nenin 495 të KPC-së, sipas të cilit rishikimi i vendimeve për rrethanat e parashikuara në shkronjat “b”, “c” dhe “ç”, të nenit 494 të KPC-së lejohet kur ato rrethana janë vërtetuar me vendim penal të formës së prerë. Pavarësisht kësaj sate, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka arritur në përfundimin se shkaku i rishikimit nuk përligj cenimin e parimit të sigurisë juridike dhe të së drejtës së pronësisë të njohur me vendim të formës së prerë. Në këtë mënyrë, Gjykata e Lartë, edhe pse në prani të një vendim penal të formës së prerë që ka vërtetuar se akti i marrjes së tokës në pronësi nr. 7, datë 18.11.1993 në favor të Arif Kuçi përmban të dhëna të rreme, siç janë ato që kanë të bëjnë me përpilimin dhe nënshkrimin nga një person jokompetent dhe i paautorizuar, si dhe nënshkrimin e falsifikuar të marrësit të tokës në pronësi (të gjykuar), nuk e ka lejuar rishikimin.

22. Nga ana tjetër, Kolegji i Gjykatës së Lartë, duke vendosur rrëzimin e kërkesës, ka kapërcyer kompetencat e tij të parashikuara nga neni 498 i KPC-së, sipas të cilit Gjykata e Lartë ose vendos

mospranimin e kërkesës kur ajo është bërë jashtë rasteve të përcaktuara në nenin 494, kur është bërë nga ata që nuk e kanë këtë të drejtë, si dhe kur rezulton haptazi e pambështetur, ose vendos prishjen e vendimit dhe e dërgon çështjen për rigjykim nga një tjetër trup gjykues në gjykatën kompetente.

23. Në këto rrethana, Gjykata arrin në përfundimin se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e gjykatës së caktuar me ligj, si element i së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Për rrjedhojë, ky pretendim i kërkuësve është i bazuar dhe duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri¹,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr. 00-2015-829 (21), datë 22.1.2015, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Besnik Imeraj, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Vladimir Kristo, Fatos Lulo

¹ Gjyqtarja A. Xhoxhaj është shprehur pro vendimit të shumicës për pranimin e kërkesës, por me qëndrimin se arsyetimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë u ka cenuar kërkuësve të drejtën e aksesit në gjykatë.